

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

Nro. 151.

30. Grudnia 1822.

Wiadomości krajowe.

Uwiedomienia

C. K. Rządu krajowego.

I. Na dniu 14. Czerwca r. b. rozdawano w Mościskach Cyrkułu Przemyskiego nagrody przeznaczone za najpiękniejsze 3 po stadnikach skarbowych przychowane trzyletnie żrzebce i 6 trzyletnich takichże klacz, tudzież za 3 byki i 6 krow własnego chowu; przyczem następujące osoby otrzymały przepisane ceny, mianowicie: za 3 żrzebce Antoni Czerkawski poddany z Czyżek, Adam Knilling, kolonista z Ożomli i Adam Spiesz kolonista z Rehberga, każdy po 20 Cz. Zł. w złocie; za 6 klacz: Walenty Grans kolonista z Ożomli, Filip Pfeiffer, kolonista z Hartfelda, Krzysztof Ebremsman kolonista z Rehberga i Tomasz Lewandewski poddany z Węgierki, po 6 Cz. Zł. w złocie. — Za 3 byki, poddani: Ignacy Niedźwiecki, Iwan Chaunda i Marianna Szehyńska, każde po 12 ZR. M. K. — Nakoniec za 6 krow, poddani Fedko Bananczuk, Franciszek Horak, Hryhko Bayko, Jan Petryna, Marcin Wierzbicki i Bartłomiej Bortyński, każdy po 8 ZR. M. K.

II. Dnia 10. Czerwca r. b. rozdawano w Gródku Cyrkułu Lwowskiego nagrody przeznaczone ze Skarbu za przychów bydła a to następującym osobom: 1.) za przychów najpiękniejszych żrzebców po stadnikach skarbowych poddani: Filip Arendt, z Weinbergu; Franciszek Hecksel, z Diefenfeldu, i Krzysztof Meryian z Burghalu, każdy po 20 Cz. Zł. w złocie; 2.) za przychów najpiękniejszych klacz po stadnikach skarbowych, poddani: Piotr Laufersweiler z Rosenberga, Jan Albert z Lindenfelda, Filip Bizane z Einsiedlu, i Filip Jung z Weinbergen, każdy po 6 Cz. Zł. w złocie. Co tym końcem podaje się do publiczney wiadomości, aby do pielegnowania chowu koni, teyto tyle pożyteczney w gospodarstwie galezi innych także zachęcić.

III. Najiasniejszy Pan naywyższą uchwałą

z d. 18. Marca r. b. raczył Fidelisowi Schmidt, fabrykantowi octu w Wiedniu, w miejscu tak zwanym Lichtenstegge mieszkającemu, nadadź stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820, 5letny przywilej na poprawę aparatu do robienia octu, mało zajmującego miejsca i oszczędzającego drzewo, za pomocą którego z piodów krajowych narobić można w krótkim bardzo czasie wiele tęgiego i dla zdrowia wielce użytecznego octu iednakże pod warunkiem nastąpić mającego lekarshiego potwierdzenia, które pośród tego czasu istotnie nastąpiło.

IV. Najiasniejszy Pan naywyższą uchwałą z dnia 20. Października r. b. i stosownie do przepisów naywyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820 nadadź raczył pięcioletny przywilej Wiedeńskim opoważnionym garncarzom Karolowi Buresch na przedmieściu Neubau pod Nrm. 218 i Tomaszowi Mahalik przy rogatce Mariahilf pod Nrm. 209 mieszkającym, na wynalazek pieców nowego gatunku, który co do istoty na tém zasadza się: 1.) że przez nie dREW oszczędzić można; 2.) że ie tanięj sprawić, łatwięj złożyć, wyczyszcic, transportować, w każdym miejscu korzystnie postawić i bez uszkodzenia zewnętrzných części, wewnątrz reparaować można; 3.) że w nich z pokoin, albo ze dworu palić można; 4.) że przyymną każdą formę, i wszelkie dowolne upiększenie; 5.) że na części wnątrz składające użyć można lanego żelaza, blachy żelazney albo wypaloney gliny, na zewnętrzne zaś części, blachy kruszcowej każdego rodzaju, pobielaney lub niepobielaney, gipsu lub marmuru gipsowego, wypalaney ogniotrwałey massy polewaney i niepolewaney, kompozycy w na sposób Wegwoodski robionych, ogniotrwałey tektary, albo nakoniec pomieszaney massy z rozpuszczonych odkrawków papierowych i glay; i wszystkie te materyie lekkim pomalowaniem, albo trwałym lakierem pocięgnąć albo bronzować można; 6.) że przez odsunięcie albo gtworzenie zewnętrzných części ciepło wprost otrzymać, lub też przez zamknięcie otworów

cały pokój przy wolnym przeciągu chłodnego powietrza, przez piec zupełnie równo ogrzać można; 7) że w piecu tym jedną lub dwie rury do zagrzania i utrzymania w ciepłe potraw albo trunków, lub też do gotowania i pieczenia umieścić można, nie obawiając się by ztąd jakiś swąd powstał, lub, by co po każdym zamknięciu zewnętrznych otworów w pokoju czuć było; 8) że te piecy, jeżeli komini nie jest całkiem źle wyprowadzony, nawet podczas przeciwnego wiatru nie kurzą; 9) że zewnętrzne części tych pieców tylko co letnio bywają, a przeto dotykający je uszkodzeni być nie mogą; 10) że takowe zewnętrzne części tych pieców dla koszar, fabryk, szpitalów i t. d. z cegieł z żelazem do gotowania w pokoju i do palenia ze dworu urządzić można, nie potrzebując przez kilka lat reparacyi; nakoniec 11) że podług wzoru wspomnianych pieców postawione już piecy żelazne matym kosztem, bez osiągnięcia jednak znacznego oszczędzenia dREW poprawić można.»

Z Wiednia d. 17. Grudnia. — Podług wiadomości z Werony z d. 12go, N. Cesarz Alexander wyjechać miał d. 15. z Werony i aż do Lincu iechać tą samą drogą co i NN. Cesarstwo Austriacy; ztamtąd zaśiadąc na Budweis, Pilsen, Iglawę i t. d. zamysła d. 13. Stycznia podług nowego (1. Stycznia podług starego) kalendarza stanąć w Warszawie.

Kurs Wiedeński z dnia 21go Grudnia: Obligacye długu Stanu 5 procentowe w M. R. 34 7/16 — Obligacye na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820 za 100 ZR. M. R. — — — — — Obligacye na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. R. 103 1/4. — Certyfikaty na pożycz. z r. 1821 za 100 M. R. — — — — — Kurs na Augsburg za 100 Kur. 100 1/4 Usó. — Moneta konwencyjna za 100, 250. — Akcyje bankowe, jedna po 960 1/4 ZR. M. R.

Wiadomości zagraniczne. Hiszpania.

Od granic Hiszpańskich d. 24. Listopada. — Jeszcze pod d. 19. b. m. Gazeta Urgelska umieściła artykuł następujący: »Zdać się, że oba Infanci skazani zostali na więzienie i że do tego przeznaczony został pałac Xięcia Lyvia w mieście, dohąd natychmiast zaprowadzeni być mieli. Słychać także, że zamysłano przytrzymać Infanta Don Carlos na przebadzoe, i użyć do tego żołnierzy z pułku Calatrava; lecz nie chcieli tego uczynić.

Romagnora przybył do Urgelu i o-
biął dowództwo tego miasta. Wielu mieszkań-
ców przeniosta swój majątek do twierdzy.

Donoszą z Vich pod d. 19. b. m., iż Jenerałowie Milans i Costa wyszli ztamtąd i stoczyli bitwę z Jenerałem Fleyros pod Touroulon, lecz zostali pobici.

Słychać, iż Jenerał Eroles dawszy w dniach 15. i 16. b. m. pod Puebla du Segur dowody czynności i waleczności, musiał ustąpić przewyższającej sile, i d. 19. przybył do Urgelu.

Dziennik Echo du Midi tłumaczy się w następujący sposób z umieszczony w piśmie swoim wiadomości o śmierci Trapisty w skutku ran odniesionych: »Ten szanowny brat nie otrzymał w bitwie najmniejszej rany. Nosi dotychczas tę samą suknię, którą miał przy zdobyciu Urgelu i w czasie potyczek z Konstytucjonistami, i która w wielu miejscach jest przestrzelona.«

Donoszą z Foix, miasta w Departamencie Arriège, co następuje: »Tłumy wojska Wiary, które nigdzie oprzeć się już nie mogły, schroniły się do naszego Departamentu. Wieś Llivia została zdobyta d. 21. b. m., a Jenerałowie i Officerowie schronili się na ziemię Francuską. Liczne tłumy uciekających ludzi przybyły do Foix, żąd posyłać je do Saint Girons, gdzie także schroniło się wielu żołnierzy, mających z sobą 90 jeńców z wojska konstytucyjnego, których Rząd Francuzki uwolnił. Żołnierze Wiary, chcieli zapewne udać się do Arragonii; ale zdać się, że pozostaną we Franeyi, gdyż doszła tu z St. Girons wiadomość, iż Baron Eroles udał się do Bath na ziemię Francuską. Oczekujemy tu przybycia Margrabiego Mataflorida, Biskupa Urgelskiego i wielu Zakonników.«

Dowiadujemy się o stoczony dnia wczorajszego bitwie w Hospitales, ostatniej wsi Francuzkiej; słychać było strzelanie w górach. Po przybyciu dwóch gońców, wojsko Francuzkie posunęło się nieco. Mówią, iż Mina spotkał się z pogranicznymi strażami Francuzkami, które zasłaniały żołnierzy Wiary; inni zaś twierdzą przeciwnie, iż Francuzi strzelali do żołnierzy Wiary, którzy broni żożyć nie chcieli.

Gazeta Etoile z d. 6. Grudnia zawiera co następuje: »Baron d'Eroles stojący pod Belverem był napadnięty siłą przemagającą Konstytucjonistów, a przeto cofnął się zostawwszy słaby swój oddział, mogący się za ledwo pół godziny trzymać. Konstytucjonisci d. 29. Listopada o 9 przedpołudniowey godzinie osadzili Puycedę, załoga wygnana z miasta mały tylko czyniła opór na granicy Hiszpańskiej, lecz pod Bourg-Madam dokąd za-

pędzoną była, znówu się zastanowiła, a mając z tyłu mur ogrodowy, zaczęła żywo strzelać na ścigającego nieprzyziaciela, na co nieprzyziaciel wystrzałami odpowiadał. Naczelnik batalionu Dawid (podług Monitora Lavit) 6go lekkiego (Francuzkiego) pułku piechoty, dowodzący na owém miejscu, rozkazał woysku Wiary złożyć broń, nim na ziemię Francuzką przypuszczone zostanie. Konstytucyoniści natychmiast poprzestali strzelać i na samy granicy Francuzkiez koło mostu Bourg-Madame postawili czaty. Dowodzący Officerowie Konstytucyoniistów okazali chęć mówienia z Francuzkim dowodcą, i powiedzieli mu wyraźnie, że granicy Francuzkich szanować będą. Rojaliści ścigani od Konstytucyoniistów w góry po lewéj ręce Puycedry aż do wioski Ur, mocno opierali się na granicy, a potem także broń złożyli. Mina sam dowodził, miał przy sobie 3 do 4000 ludzi; 3000 osób uciekło ze wszystkich stron do Francyi między któremi była 2000 samych żołnierzy woyska Wiary. Wróciło się znówu do Hiszpanii przez St. Laurent de Cerdà, gdzie ieszcze woysko Rojalistów stoi. Podczas wspomnionego boju stało woysko Francuzkie pod bronią i w pozycyi. Rejencya Rojalistów wydała rozkaz szanować neutralność Valle de Andorry.*) I Mina także udo-

wodnił dotychczas czynami, że szanować będzie przywileje tøy niezawisłéj od nihogo małéj Rzeczpospolitéj zostającéj pod opieką Francuzkiego Rządu.

— Z Madrytu d. 25. Listopada. —

Dnia 24. Listopada przywieziono Margrabiego de Castellar, Exofficera gwardyi z miejscą iego wygnania do Madrytu i za wypadki z d. 7. Licza osadzono w więzieniu. Jenerał Morillo żyje w Madrycie na wolności. Xiążę Infantado znayduie się także w Madrycie. Oddział gwardyi narodowey Madryckiey, wyruszył tegoż dnia do Tuencarral dla popierania zaciągu do milicyi przez losy.

Wielka Brytania i Irlandyia.

— Z Londynu d. 3. Grudnia. —

Niedawno odprawiła się Rada gabinetowa w Wydziale interessów zagranicznych. Byli na niéy wszyscy Ministrowie. Trwała bardzo długo, bo blisko pół szóstéj godziny. Wczoray odprawiła się znówu podobna rada, którą zwolał P. Canning i która trwała od godziny 2. po południu do 5téj.

Francyia.

— Z Paryża d. 3. Grudnia. —

Oneday wieczorem pracował Król z Prezesem Rady Ministrów, a wczoray z Ministrem interessów zagranicznych i z Panem Villéle.

Prokurator Królewski założył appellacyją od wyroku Sądu Policyi poprawczéj w sprawie Pana Constant z powodu odpowiedzi uczynionéj Panu Mangin. Domaga się powiększenia kary.

Sąd kримinalny Paryzki wydał d. 1. Grudnia wyrok przeciw Delasserowi, Mauriceowi i Marchandowi, oskarżonym o pisanie grożących listów do Sędziów przysięgłych w sprawie spiskowych z Roszelli. Wyrok zapadł dopiero po północy, sala była napelniona, a Prezes zabronił wyraźnie wszelkich znaków radości lub nieukontentowania. Delasserre został uwolniony; Maurice skazany na 6ciomiesięczne więzienie i 100 franków kary pieniężnéj, a Marchand także na 6ciomiesięczne więzienie i zapłacenie 300 franków ka-

dzierzawione są na paszę dla bydła, a pieniądze dzierżawne składają iedyny dochód Państwa. Kray składa się z 6 parafii, liczy z 15000 ludzi, iest gorzysty i skalisty, i przerzyna go Embellira odnoga Segry, ma nie mało lasów iodłowych, ma rudy zelazne w Ransolu w parafii Camillo, cztery hamernie, piękne pasze, a przeto liczny chów bydła, zaś nie prowadzi rolnictwo i dla tego corocznie dostaje z Francyi 4400 cetrarów zboża,

*) Valle de Andorra u podnóżka Pireneów graniczy na północ z Francuzkim Departamentem Arriège, od którego grzbiet Pireneóww przedziela, na wschod i południe z Vergoryją de Puycedra, na zachod z Talarne i ma 8 kwadratowych mil obwodu. Od dawna uważany był krainą neutralnym. W prawdzie obowiązany iest Biskupowi Urgielskiemu, któremu corocznie płaci czynszu 480 liwrów, lecz inż od niepamiętnych czasów zawsze iest w zwizku z Francyją, poczytują Króla Francuzkiego za swojego Pana i obrońcę, złożył mu przysięgę wierności przez trzech Deputowanych w Siguer i płaci podatku lenniczego 660 franków, a zatem tyle drugie co Biskupowi Urgielskiemu. Za to zaś mają mieszkańcy prawo pewną ilość zboża i bydła sprowadzać sobie z Francyi, głównego sędzię mianuje koleją do Król Francuzki to Biskup Urgielski, równie iak i Viguer a do Sądu kryminalnego. Z resztą iest kray ten zupełnie niepodległy, i składa nieiaki rodzaj Rzeczpospolitej, u której prawodawczą i wykonawczą władzę zatrudnia się wielka rada z 12 współczłonków złożona, po dwóch z każdej parafii; i z iednego Syndyka załatwiającego interesa Stanu. Ma swoje szczególne prawa, własny sąd kryminalny i cywilny, od którego można apelować do głównego sędzię, a od tego do Francyi lub do Hiszpanii. Ma własną Policyją składającą się w każdej parafii z dwóch konzulów. Z resztą nie płacą mieszkańcy żadnego podatku. Góry za-

ry pieniężny. — Oba ponosić mają koszta prawne.

Niedawno odbył się w Lasku *Reulogne* pojedynk między Dyrektorem teatru *Vaudeville* i jednym teatralnym autorem. Oba 3 razy strzelali do siebie i Dyrektor został ranny. Wypadek ten tak mocno zajął całą publiczność, iż Dyrektor postanowił dla wyszku zrobić z tego sztukę i wystawić na teatrze.

Dnia 30. z. m. Król naradzał się z Kancelrzem, a potem z Prezesem Rady Ministrów. Kontr-Admirał St. Haunen miał zaszczyt okazać Królowi model do nowo wynalezionych przez siebie telegrafów, dziennych i nocnych, które korzystnie użytymi być mogą nad brzegami morskimi, w głębi kraju i w woysku. Monarcha oświadczył mu zład swoje zadowolenie.

Pewny nieznaomy człowiek, którego dotychczas nie schwytano, zastrzelił żandarma żądającego, aby mu okazał paszport. Człowiek ten przyłożywszy żandarmowi do piersi pistolet, rzekł: Oto mój paszport i zabił go.

Pułkownik Despinay wynalazł strzelbę, którą bez stępla można przędko i dobrze nabijać. Strzelby tego rodzaju mają tę korzyść, iż żołnierz idąc może ciągle nabijać i strzelać.

— Z Paryża d. 4. Grudnia. —

Dziennik *l'Etoile* ogłasza bezzasadność rozchodzący się tu pogłoski, iż Xiążę Angoulême wyjedzie w przyszłym tygodniu do południowych Departamentów.

Pan Constant odwołał się do wyższego Sądu od obu wyroków, które na niego zapadły.

Jeden z bankierów tutejszych zbankrutował w ilości 3 milionów franków. Słychać, iż w Londynie pewny bankier stracił 15 milionów na papierach skarbowych.

Pan Chapellier, odbierający składki na wystawienie pomnika zmarłemu Xiążęciu Bery, kupił wczoraj dawny teatr opery za 126,000 franków. Zda się więc, iż pomnik ten będzie na miejscu wspomnianego teatru wystawiony.

Monitor z d. 5. Grudnia ogłosił trzy rozporządzenia Królewskie: Pierwsze względem zaciągu 40000 ludzi z wieku do r. 1822 stanowi ilość kontyngensu dla każdego Departamentu podług ludności. Drugie, wprowadza odmiany w zarządzie podatków niestających na skroczenia korrespondencyi, upoindycznieniu manioułacyi i oszczędzeniu kosztów zarząd. Przez zniesienie na mocy tego rozporządzenia, niektórych urzędów i sprostowanie służby, po-

żyżka 20,801,500 frank. mocą ostatnie ustawy finansowey otworzona, ograniczoną została na r. 1823 na 20,400,000 frank. a na r. 1824, na 20,000,000 frank. niższą zostanie. — Trzecie rozporządzenie mające także na celu zaprowadzenie oszczędności w zarządzie poboru podatkowego, znosi urzędników kontroli, przydanych poborcóm w miastach Marsylii, Rouen, Bordeaux i w Lugdunie. Ilość kontrolorów przydanych poborcóm miasta Paryża, zmniejszona być ma na 24, a ich płaca na 1500 frank. ustanowiona.

— Z Paryża d. 6. Grudnia. —

Towarzystwo tak nazwanych prawdziwych Royalistów w Bordeaux, radzi podać przełożenie do Izby Deputowanych przeciwko wyborowi Pana Manuel na Deputowanego z okręgu Sables i Fontenay, z prośbą, aby tego Deputowanego który cały naród obrazili wyrazami powiedzianemi na ostatniem posiedzeniu Izby, iż Francya niechętnie przyjęła Króla i rodzinę jego, uznano niegodnym piastowania urzędu Deputowanego i zasiadania w Izbie. Na dowód, iż przez to Izba nie przejdzie zakresu praw swoich, wspomniane towarzystwo przytacza Króloboycę Gregoire, którego Izba podobnie z grona swojego oddaliła nie z powodu uchybionych formalności w wyborze, ale dla dawniejszych jego czynów. Gdywołnie się nakoniec do zdania P. Lainé, i taki człowiek uleść powinien przed Monarchią, aky Monarchiia przed nim nie uległa.

Zjednoczone Niderlandy.

Z *Bruxelli* d. 11. Listopada. — Druga Izba Stanów Jeneralnych przyjęła d. 26. t. m. znaczną większością projekt równego podziału w wszystkich prowincyach Państwa gruntowego podatku.

Ciało zmarłey w Loo d. 9. Czerwca 1820 r. Xiężny Nassau - Oranii, matki N. Króla naszego, przeniesione zostało do grobu rodziny Królewskiej w nowym Hagskim kościele. W tymże mieście poświęcony onegdaj został nowo wystawiony Rzymsko - Katolicki kościół.

N i e m c y.

Od brzegów *Menu* z d. 6. Grudnia. — Seym Związku Niemieckiego w Frankforcie rozpoczął onegdaj dalsze obrady. Posel Sashi, Pan Carlowitz, zastępnie nieobecnego Posla Austriackiego, który zwykle w skutku prawa przewodniczy na posiedzeniach. Wspomniony Seym ma być nadal czynniejszym.

Izba Deputowanych Badenskich przyjęła d. 2. b. m. prawo względem konskrypcyi. D.

29. z. m. przeczytano w obu Izbach reskrypt W. Xiążęcia z oświadczeniem, iż terazniejszy Seym ma się skończyć d. 31. Stycznia. Wzywano oraz Stany, aby się zająły [podanemi od Rządu projektami.

Nad rzeką Neckar dało się kilkakrotnie uczuć trzęsienie ziemi. W Sülze było pierwsze d. 26. z. m. zrana, drugie zaraz w nocy, a trzecie dnia 28. z. m. przed południem tak mocne, iż zwierciadła chwiała się i wiele osób nie mogło ustać na podłodze. Słyszano oraz podziemny łoskot, który trwał pół minuty. Dnia 29. z. m. nastąpiło czwarte lekkie trzęsienie. Toż samo zdarzyło się w wielu wsiach i miasteczkach okolicznych.

Ztamtąd dnia 7. Grudnia. — W Jena zaszyły w dniach 29. z. m. i 1. b. m. nieaktywne rozruchy uczniów; z powodu zakazu śpiewania na ulicach i rynkach. Czterechset uczniów wyszło d. 3. b. m. do miasteczka Kabla w Księstwie Altenburgskiem. Władze Akademickie zagroziły, iż kto do dnia 7. b. m. nie powróci, zostanie oddalonym. Dwie kompanie piechoty i oddział jazdy posłano z Weymaru do Jena na pomoc wspomnianym władzom. Uczniowie, którzy wyszli, powrócili d. 7. b. m. małemi oddziałami. Zaczęto ściśle dochodzić całego tego wypadku.

K r a k ó w.

— *Z Krakowa d. 6. Grudnia.* —

Na posiedzeniu 4tym z d. 5. Grudnia czyniono różne uwagi nad obrazem stanu krajów, odczytanym na przeszłym posiedzeniu i nad złożonemi przez Senat rachunkami funduszu krajowego z r. 1821/22; dalej czytano nadeszłe od Senatu projekta do prawa i nad niemi rozprawiano.

Królestwo Polskie.

— *Z Warszawy d. 20. Grudnia.* —

JW. Hrabia Alopeus, Posel Jego Cesarzsko-Rossyjskiéj Mości przy Dworze Berlińskim, przybył przed kilku dniami do tutejszój Stolicy.

T u r c y i a.

Dostrzegacz Austriacki z d. 18go Grudnia zawięra, co następuje:

»Podług najnowszych wiadomości z Konstantynopola z d. 25. Listopada zda się, że niefaska, w jaką popadł Halet Efendi, przypisaną bydź powinna nieprzyjaźni Janczarów i Ulemów, których nienawiść od niejakiego czasu ściagnął w najwyższym stopniu na siebie. Wszelako przy oddalaniu się jego ze Stolicy nie obchodzono się z nim snrowo. Jego majątek i posiadłości zostały nie tknięte, a

zamiast wyznaczono mu z początku na wygnanie miasta Brussa pozwolono Halet Efendemu udać się do Konii (*Iconium*) do klasztoru Derwiszów! zakonu Mewlewi, do których przed kilkoma laty zapisał się.«

»Upadek Haleta był także powodem wypadku jego protektora, Berber Baszy, iak już wprzód donieśliśmy, który będąc mianowany na Silihdara (Miecznika W. Sultana) wprawdzie na pozór postępował w godności, lecz w istocie od osoby W. Sultana oddalony został. — Bytemu W. Wezyrowi wyznaczono za miejsce wygnania Gallipoli, a złożonemu Mustemu Nikomedyją.«

»Nowy W. Wezyr, Abdullah Basza, zaraz po wyniesieniu swoim na ten urząd znalazł sposobność okazania swojej czynności i gorliwości w wypełnianiu obowiązków. Przy wybuchnionym pożarze dnia 11. Listopada na przedmieściu żydowskiém Chasskoi, tak dalece usiłował Abdullah Basza zachęcać robotników pieniądźmi i własnym przykładem, że zaraz po dwóch godzinach wściekłość płomieni pohamowaną została, lecz W. Wezyr ściagnął sobie tym natężeniem dosyć znaczną słabość.«

»Dowództwo nad oddziałem wojska na Azjatyckich brzegach Bosforu, któremu dotąd przewodniczył Abdullah Basza zdane zostało Kiaji Ibrahima Baszy, Mehmed Baszy, dowódcy obserwacyjnego obozu pod Bujukdere.«

»Inne odmiany w Ministerjum Spraw Wewnętrznych uważać należy za skutek oddalenia Haleta Efendego, ponieważ dotyczyły się po największój części jego stronników. I tak dotychczasowy Intendent Mennicy Topchańskiéj Ahmed Aga, oddalony jest do Amazi, a miejsce jego dano Kiaji Bejowi Mustafie Efendemu, zaś urząd Mutbach Eminiego (W. Kuchmistrza), którym wspomniany Achmed Aga także zawiadował, oddany został Jussuf Aghiah Efendemu. Przeciwnie wpływem Haleta wygnanych ze Stolicy współczłonków Ulemów nazad powołano, osobliwie dawnego Hekim Baszę, czyli nadwornego lekarza W. Sultana i Ex-Kadileskiera Natodii Behdsched Efendego.«

»Przez ten cały czas w Stolicy i w iéj okregu panowały zupełny porządek i spokojność, którą przerwała tylko na chwilę zgraja uzbrojonych złodzieiów wpadając do niektórych pomieszek. Czynyśo Policji zapobiegła wszelako téj zdrożności.*«

*) O krwawych scenach i innych nieporządkach, o

z Azji nie przybyły więcęć żadne bliższe wiadomości o postępie Perskiego oręża. Dowódcy wojska Otomańskiego z okolicy Erzerum znajdują się z większą częścią swoięy zbrojnęy siły w owem mieście, do którego zbliżyli się Persowie, lecz nie śmieją nic stanowczego przedsiębrać. To samo dzieie się także w okolicach Bagdadu. Przeciwnie daleko większym nieprzyjacielem jest pod imieniem: »Cholera morbus« znaioma niszcząca zaraza, panująca dotychczas tylko w krajach leżących daley ku Wschodowi, a która zaczęła się teraz rozprzestrzeniać aż wgłąb Azjiatyckich prowincyy Turcyi. Tyle przez nią w Mardynie i w Urfie ubywa ludzi, że nawet inż i w Aleppo przeraża twogą nagły postęp tego nowego tam niszczęćcia.«

»Chociaż W. Porta względem wypadków na teatrze wojny w Grecyi i w Morei raz powzięte milczenie ciągle zachowuje, wszelako innym sposobem przybyły do Konstantynopola doniesienia z owych okolic, które nas dostatecznie o tamtejszych zdarzeniach uwiadomiamy. Wiadomości te dalekie od tego, ażeby wspominały o okropnych klęskach wojska Tureckiego, albo o zwycięstwach Greckich powstańców, w tém zgadzają się z sobą, że Otomańscy naczelnicy bez znacznych strat nie mały powstających dystryktów do posłuszeństwa przyprowadzili, szczególnie zaś na zachodnych brzegach Grecyi leżące prowincye Akarnanią i Etolią skłonili do podległości i do przyjęcia amnestyi, która także i ze strony Tureckich Naczelników sumiennie zachowywaną bywa, gdy podług wyżwspomnionych doniesień Grecy naczelnicy odznaczają na wszystkich miejscach przytomność swoię czyniami wierności i okrucieństwa. I chociaż brak żywności nie pozwala w tym czasie naczelnikom Otomańskim wkraczać do Morei, wszelako

których tak rozrzutnie wspominały w gazetach Niemieckich udane listy z Konstantynopola z d. 10. i 11. Listopada tyle wiedziano w Konstantynopolu, iak o owych w Numerze 297 Powszechnęy Niemieckięy Gazety pod d. 24. Paźdz. przytoczonych nieludzkich scenach zgrozy i okropności, które podług udanego listu z dnia 15go Sierpnia przybyłego z Cypru przez Korfu i Tryestu, miały zdarzyć się na wyspie Cyprze. Ponieważ wszystkie doniesienia z Cypru dochodząca aż do d. 21. Września najmniejszēy o tém nic czynią wzmianki, przeto i ta wiadomość także jest szczerem zmyśleniem.

(Uwaga Dostrzegacza Austriackiego.)

podług fałszywszych wiadomości ścięgaięcych do srodka Listopada znajduj się miejsca obronne: Modon, Coron, Patras, Korynth, Castelli di Morea i Napoli di Romania ciągle w posiadłości Turków, a załoga Korynthu (iak w naszēy gazecie z dnia 30. Listopada w wiadomościach z Korfu donieśliśmy) znalazła sposób wprowadzić w to miasto 100 koni naładowanych żywnością, a to zręcznym obrotem, którym oszukano atakujący oddział Grecki z Napoli di Romania.«

»Mniey pomyślnemi są wiadomości o flocie Tureckięy; miała ponieść w czasach ostatnich znaczne klęski, bądź przez biedoświadczenie dowodców, bądź przez śmiałość ięy przeciwników. Jest to pewną rzeczą, że jeden okręt liniowy zniszczony został pod Tenedos Greckim podpalaczem dnia 13. Listopada, iednę fregatę zaś i kilka korwet zagnała burza na brzegi Tscheschmy. Inne okręty mniey i więcęć uszkodzone cofnęły się do zatoki Dardanellów. Rząd był natychmiast zatrudniony naczynnięszemi rozporządzeniami, ażeby flocie potrzebnią postać pomoc. Intendent zbroiowni, Hadschi Said Efendi i były Kapitan portu, Carciotti, w żegludzie doświadczony Algierczyk wysłany został niezwłocznie do Dardanellów z kilkoma Oficerami Admiralicyy, dokąd poszło za niemi kilka statków arsenału z potrzebnemi okrętowemi materiyalami.«

»Zaraza morowa panuje tylko w pobliskich wsiach Bujukdery, lecz i tam także od kilku ubywać zaczyna.«

Kraie Barbaryjskie.

— Z Tunetu d. 5. Listopada. —

Dnia 22. Października Dey Tunetański odebrał wiadomość o knięjącym się spisku, na obalenie istnącego Rządu i wyrznięcie wszystkich członków rodziny panującēy. Na czele spisku znajdował się Wielki Podskarbi Deia. Spisek miał wybuchnąć w końcu Październ.; W. Podskarbi miał być ogłoszony Deiem, a członkowie rodziny iego mieli zostać pierwszemi urzędnikami. Żołnierzom uiano dozwoić rabunku miasta. Schwytano nappierwēy szwagra Podskarbiego i zaraz go zamordowano. Wielki Podskarbi został uwięziony i w nocy z d. 27. na 28. Października uduszony. Podobny los spotkał nazeintuz brata iego; syn iego siedzi jeszcze w więzieniu z wielu kobietami, Mamelukami, przyściećmi, krewnemi i osobami, które wiedziały o spisku.